

4. Кравець О., Самборська Н. Формування соціально-комунікативної компетентності майбутніх фахівців нефілологічних спеціальностей на заняттях з англійської мови засобами інформаційно-комунікативних технологій. *Нові технології навчання*: зб. наук. пр. ДНУ «Інститут модернізації змісту освіти». Київ, 2019. Вип. 92. С. 148-150.

5. Плужник О. Формування соціо-комунікативної компетентності здобувачів вищої освіти в умовах дистанційної освіти. *Society Document Communication*, 2022. № 14. С. 271-278.

Іван Іскерський,
кандидат технічних наук,
викладач кафедри машинознавства і транспорту,
Тернопільський національний педагогічний університет
імені Володимира Гнатюка
м. Тернопіль

ПРОФЕСІЙНА СПРЯМОВАНІСТЬ У ПІДГОТОВЦІ МАЙБУТНІХ ФАХІВЦІВ СОЦІОНОМІЧНИХ ПРОФЕСІЙ

Автор піднімає питання щодо особливостей формування професійної спрямованості у підготовці майбутніх фахівців соціономічного профілю. Особлива увага зосереджена на визначенні потенціалу самостійної роботи в ЗВО. Пропонується вивчення навчальної дисципліни «Тайм менеджмент» або проходження тренінгової програми «Тайм менеджмент для студентів».

Ключові слова: професійна підготовка, фахівці соціономічних професій, професійна спрямованість, тайм менеджмент.

Проблема успішної підготовки майбутніх фахівців соціономічного профілю до професійної діяльності займає сьогодні чільне місце у психолого-педагогічній науці, ефективність вирішення якої залежить від скоординованих дій професорсько-викладацького складу та доцільності самої підготовки таких фахівців. При цьому якість їхньої підготовки залежить від орієнтації студентів на майбутню професію та від наближення їх до сучасних вимог професійної діяльності.

Зміст сучасної освіти передбачає рівень предметної і соціальної компетентностей майбутнього фахівця соціономічних професій, а саме його здатність до виконання професійної діяльності, рівень розвитку особистості, який є результатом виконаної студентом діяльності та

залежить від індивідуальних особливостей і особистісної активності. Тому зміст освітнього процесу має реалізовуватися через такі навчальні форми, які дають змогу здійснювати перехід від навчальної інформації до реальної професійної діяльності. Перехід від навчальної до професійної діяльності забезпечується поступовою трансформацією мотивів – від навчальних до професійних.

Аналіз наукових досліджень [1; 4] дає можливість стверджувати, що важливим фактором підвищення ефективності є саме пізнавальний інтерес, який може бути узгоджений з іншими інтересами студента, пов'язаними з його бажанням стати дипломованим висококваліфікованим фахівцем. Студент є суб'єктом пізнавального процесу, якого ніхто не може змусити вчитися. Натомість його необхідно захопити, зацікавити, створити умови раціонально організувати пізнавальну роботу.

Формування пізнавального інтересу здійснюється поетапно – від нижчого рівня до вищого, від цікавості – до епізодичного інтересу і до стійкого пізнавального інтересу.

Останнім часом у ЗВО відчутною є тенденція до скорочення аудиторних занять професійно орієнтованих дисциплін. При цьому більше годин приділяється самостійній роботі над матеріалом, який вивчається. Структура професійної спрямованості особистості представляє комплекс потреб, інтересів, мотивів, певних умінь і навичок, що сприяють набуттю в майбутніх фахівців соціономічних професій самостійного бажання та спроб до постійного вдосконалення знань і професійного зростання. У професійній спрямованості особистості немає вроджених задатків, вона виникає спонтанно і формується у діяльності під впливом соціально-економічних, психологічних і педагогічних чинників. Тому процес навчання, спрямований на управління навчально-пізнавальної діяльності студентів, є основою виховання й розвитку їхньої професійної спрямованості.

Зміст навчання акумулює в собі деякі конкретні можливості для розвитку професійної спрямованості, які викликають у студентів враження, емоції, що сприяють взаємодії нової інформації, нових знань із наявними і життєвим досвідом студента. Крім того, зміст навчання має потужні можливості для розвитку інтересу до майбутньої професії. Психолого-педагогічна сторона професійної спрямованості покликана формувати особистість студента, а кожна навчальна дисципліна має свої можливості для роботи у цьому напрямі.

На початковому етапі навчання першокурсникам не вистачає умінь і навичок, які необхідні для успішного опанування навчальних дисциплін. Тому слід оптимізувати освітній процес на основі особистісно орієнтованої моделі педагогічної взаємодії, створюючи такі організаційно-педагогічні умови, що супроводжують студентів у рамках взаємоповаги автономії кожного суб'єкта спілкування, становлячи єдиний психологічний простір для успішного досягнення результату навчання. Саме тому необхідно озброїти першокурсників раціональними прийомами розумової і навчальної діяльності, необхідної для їх успішного навчання в ЗВО та ефективної організації самостійної роботи, де самостійність передбачає оволодіння вміннями й навичками як складовими змісту освіти та логічної роботи за запропонованими навчальними матеріалами разом із мотиваційною установкою.

Самостійну роботу можна визначити як таку, в результаті якої студенти, проявляючи активність і самостійність, прагнуть досягти поставленої викладачем мети [2]. Слід враховувати, що самостійна робота здійснюється у спеціально відведений для цього час за безпосереднього чи опосередкованого керівництва викладача, але без його безпосередньої участі, та завершується певними результатами, що підлягають самоконтролю та/або контролю. Успішному вирішенню проблеми високоякісної підготовки майбутніх фахівців соціономічних професій покликана сприяти досконала організація самостійної роботи та її

контроль, найшвидша адаптація першокурсників до навчання у ЗВО, створення сприятливих умов гармонійного розвитку особистості; успішне навчання студентів, залучення їх до науково-дослідної роботи та формування потреб у якісному навчанні й саморозвитку.

На переконання дослідників [3], серед труднощів адаптації до навчання у ЗВО більшість студентів ставлять на перше місце саме ті, що зумовлені розвитком у них ще зі школи раціональних прийомів розумової і навчальної діяльності, яка потрібна для успішного навчання у вищій школі, організації їхньої самостійної роботи. Адже багато хто з них не вміє раціонально планувати та використовувати навчальний та вільний час, систематично працювати, у студентів немає потягу до самоосвіти й саморозвитку, що є першочерговими вміннями й навичками у тайм менеджменті. Крім того, студенти не завжди можуть виділити головне у навчальному матеріалі, осмислити його, критично сприйняти та узагальнити, проаналізувати та порівняти інформацію, зробити висновки, зафіксувати прочитане у вигляді тез або конспекту.

Ми переконані, що для ефективного здійснення професійної діяльності у майбутніх фахівців соціономічних професій необхідно сформувати протягом першого курсу такі вміння як-от, грамотно планувати та правильно розподіляти час, ставити цілі та досягати їх, виділяти пріоритети, дотримуватися дедлайнів тощо. погоджуємося із О. Сорокою в тому, що названі вміння можна сформувати при вивченні навчальної дисципліни «Тайм менеджмент» чи в процесі проходження тренінгової програми «Тайм менеджмент для студентів» [5]. Формування професійної спрямованості, розвиток умінь і навичок самостійної роботи у студентів протікає ефективніше при детальному вивченні психологічних особливостей адаптації та професійної мотивації майбутніх фахівців соціономічного профілю, постійному дотриманні принципу єднання теорії з практикою з огляду на індивідуальні особливості кожного з них.

Список використаних джерел

1. Боднар А. Я., Макаренко Н. Г. Шляхи формування пізнавального інтересу особистості в процесі професійного самовизначення. *Наукові записки НаУКМА*. Педагогічні, психологічні науки та соціальна робота. 2014. Т. 162. С. 32–38.
2. Воєвідко Л. М. Організація самостійної роботи здобувачів вищої освіти. Збірник наукових праць «*Педагогічна освіта : теорія і практика*». Кам'янець-Подільський, 2016. Вип. 21. Ч. 2. С. 25–31.
3. Левківська Г. П., Сорочинська В. С., Штифурак В. С. Адаптація першокурсників в умовах вищого навчального закладу освіти : навч. посіб. К., 2001. 128 с.
4. Лозова В. І. Цілісний підхід до формування пізнавальної активності школярів : монографія. 2-ге вид., доп. Харків : Харк. держ. пед. ун. ім. Г. С. Сковороди : О.В.С., 2000. 164 с.
5. Сорока О. В. Тайм-менеджмент як фактор професійного успіху фахівців соціальної сфери. *Актуальні проблеми соціальної роботи та соціального забезпечення : європейський та національний вимір : програма I Міжнародної науково-практичної конференції / упорядн. Чернета С. Ю., Дурманенко Є. А., Гунько С. О. Луцьк : ФОП Іванюк В. П., 2021. 40 с. С. 142–146.*

Лідія Калаур

*магістрантка спеціальності 231 Соціальна робота
Тернопільського національного педагогічного університету імені
Володимира Гнатюка
м. Тернопіль*

ЗАГАЛЬНІ ПІДХОДИ ДО ФОРМУВАННЯ ПРОФЕСІЙНОГО ІМІДЖУ У МАЙБУТНІХ СОЦІАЛЬНИХ ПРАЦІВНИКІВ

У статті розглянуті питання іміджу. Авторка піднімає питання доцільності формування професійного іміджу у майбутніх соціальних працівників під час навчання у закладах вищої освіти. Розкрито особливості іміджу фахівців соціальної сфери.

Ключові слова: *імідж, особливості іміджу, майбутні соціальні працівники, іміджування.*

Вивчення наукової літератури (Н. Барна [2], Р. Кравець [5], О. Митцева [7], Ю. Палеха [9], І. Трубник [11]), яка присвячена висвітленню «іміджу» та «професійного іміджу» як наукових дефініцій показало, що це питання доволі складне та неоднозначно розглядається фахівцями різних напрямків. Загалом, автори розглядають імідж як найефективніший, лише у тому разі, якщо він цілеспрямовано